

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Verbo Dei Libri Tres

Helm, Heinrich

Coloniae, 1560

VD16 H 1736

Legem naturae omnes habent. Cap. VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30114

Pfal. 36. **Eesai. 46.** **Ecci. 21.** **ciæ cognitionem habuerint, secutus explicat dicens: Lex mea, in corde eorum: Et iterum: Lex Dei eius in corde ipsius, Et iterum: Præuaricatores, redite ad cor, Et iterum: Qui timet Deum, reuertatur ad cor suum.**

C Hoc verbū audierunt, hanc legem fecerunt, in illo lumine ambulauerūt sancti qui deo placuerūt ab initio: nēpe, Abel innocens, Enoch qui ambulauit cū deo, Noe iustus, Melchisedec sacerdos dei sanctus, Abraham dei amicus, Isaac electus, Iacobus perfectus, Iob patiens, Naaman ad Deū conuersus, cū alijs, qui cōuersi sunt ab idolis vanis ad deum verū: Qui oēs per fidem vicerunt regna, operati sunt iusticiam quā lex ista docet, & adepti sunt repromissiones. Nam, accedentem ad deū, vt illuminetur per fidem & lumen gloriæ, credere oportet, quia est, & q̄ bonorum laborum remunerator est, **Hebr. 11.** Ista lex dicat, quod tibi nō vis fieri, alter ne feceris: Et, omnia quæcunq; vultis vt faciant vobis homines, & vos facite illis. Ex illis duabus sententijs, dilectio dei oritur, & proximorum, in quibus duobus mandatis, tota lex pendet & propheta.

Legem naturæ omnes habent. Cap. VIII.

A Hanc legem naturæ, & lumē vultus dei super nos signatū, dum simplices filij dei & pusillus grex idiotæ, rustici, pastores animalium, & alij, labores manuum suarum manducantes in sudore vultus sui, sequuntur & faciunt sine defectione, quamuis literaturam non didicerint per studij exercitium, nec literas cognoscant: Nihilominus per exercitium virtutum continuum, orationum instantiam, vnctionem quam habent à sancto spiritu, & cordis munditiam, super senes & omnes prudentes secundum carnem, intelligunt quæ sit voluntas dei bona, beneplacens & perfecta. Et in prudentia spiritus & iustorum (quæ est vita euangelica, virtutum studiosa & Christiformis,

Gene. 3.

1. Ioan. 2.

Pfal. 118.

mis, & pax conscientiae in hac vita) omnes excedunt tum
 senes & se docetes, tum inimicos suos vniuersos. Ad istam
 prudentiam iustorum, Ioannes baptista tum factis, tum ver-
 bis incredulos conuertit: Sed & lux vera Christus Iesus *Luc. 1.*
 (dum lumen hoc per abundantiam maliciae obtenebratum,
 & lex ista erat oblitterata in mentibus hominum, & omnes *psal. 13.*
 declinauerunt ab ea, & simul inutiles facti erant, ac non *52.*
 erat amplius qui faceret bonum vsq; ad vnum) in mundum *Rom. 3.*
 venit, & omnem hominem per maliciam excacatum, rur- *Sap. 3.*
 sus exemplo suo & euangelio illuminauit: Hoc precaba-
 tur qui dixit: Tu illumina lucernam meam: Deus meus il- *psal. 17.*
 lumina tenebras meas. Et iterum: Illumina oculos meos, *psal. 12.*
 ne vnquam obdormiam in morte peccatorum. Et iterum: De- *psal. 66.*
 us misereatur nostri & benedicat nobis: quia pater est mi-
 sericordiarum: & patris est, filios benedictionibus cumu-
 lare. Filius vero, qui splendor est gloriae paternae, & figura *Heb. 1.*
 substantiae eius, illuminet vultum suum super nos, ac in
 eandem imaginem suam nos transformet, a claritate in cla-
 ritate: Vt lux efficiamur in domino, qui tenebrae eramus, *2. Cor. 3.*
 & in lumine illius vt filij lucis ambulemus: Et cognosca- *Eph. 5.*
 mus in terra viam eius. Et spiritus sanctus, qui charitas est,
 bonitas abyssalis & benignus, misereatur nostri, omnia de-
 bita nobis remittendo: & per vias rectas ad caelum dedu- *Matt. 18.*
 cendo. Et iterum: Faciem tuam illumina super seruum tuum, *psal. 118.*
 & doce me praecipua tua. Hoc modo dominus illuminat caecos,
 etiam illos, qui ignorant se esse caecos, sed dicunt se videre, *psal. 145.*
 cum per maliciam prorsus sint excacati. Et iterum: Illustra *Ioan. 9.*
 faciem tuam super seruum tuum: saluum me fac in miseri- *psal. 30.*
 cordia tua, domine non confundar, quoniam inuocaui te.
 Hoc lumen sine delectu bonis & malis lucet & communi- *B.*
 catur. In eo multas veritates vident & cognoscunt etiam te- *Ioan. 3.*
 nebrae ipsae, maximi peccatores: qui tenebras magis amant
 quam lucem: eo quod male agunt, Impij namque crebro aeternita-

tem cogitant, multa rectè reprehendunt, quæ nihilominus ipsi faciunt: rectè item laudant in hominum moribus, quæ ipsi operari & negligunt & nolunt. Et crebrò, in ea luce, homines acrimonia ingenij præditi, eas virtutes videt; (quâuis in tenebris ipsi ambulent & scateant vicij) quas non vident boni. Hinc est, quod crudelissimi tyranni, reges impijssimi, iudices iniquissimi, leges bonas, iustas & sanctas multas sanxerunt, quamuis lucem hanc opere & veritate non compræhenderunt: quæ tamen in tenebris, hoc est, peccatoribus lucet.

C Ex ista lege et lumine, leges Imperatorum optimè ortum habent: Iura item diuersa et plebiscita. Ex eo lumine, prætores rusticorum, iudices terræ, consulares viri, legum humanarum et sacre scripturæ ignari verissimas leges et sententias deducunt et concludunt.

Falissimè ergo causantur tenebrarum filij in inferno, dicentes: quod lumen iustitiæ non luxit eis, et sol intelligentiæ illis non sit ortus. Luxit illis, sed ipsi rebelles lumini fuerunt, et peccatorum tenebras magis dilexerunt, quam huius lucis ducatum: Et ideo sicut sine lege Mosis peccauerunt (quamuis sine hac lege naturæ non essent) sic etiam sine lege Mosis perierunt, et damnati sunt. Non, quod legis Mosis præuaricatores fuerunt, quam gentes non acceperunt; sed quia legis naturalis transgressores extiterunt: quæ obligat omnem hominem in hunc mundum venientem, omni loco et tempore, ad obseruationem sui. Isto modo Deus voluntatem suam bonam ab initio mundi notam fecit. Et qui hanc legem seruant aut seruauerunt, eos Deus nunquam deserit aut derelinquit. Nam aut ipse eis quæ fidei et salutis sunt reuelat: aut ad hoc angelos, aut homines sanctos mittit: vt in Cornelio cernere est, et in eunucho potente Candaces reginæ Ethiopiæ.

Sap. 5.

Iob 24.

Ioan. 3.

Rom. 2.

Psal. 147.

Act. 10.

Act. 8.

Verbum